

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

16.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 23-го Февраля — 1837 — Wilno. Wtorek. 23-go Lutego.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

В И Л Н А.

15-го ч. с. м., Виленскій Военный, Гродненскій, Минскій и Белостокскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Долгоруковъ, выѣхалъ изъ С.-Петербурга въ Москву. (Р. И.)

Санктпетербургъ, 15-го Февраля.

Высочайшимъ Приказомъ отъ 3 Февраля, находящійся при Новороссійскомъ и Бессарабскомъ Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Графъ Воронцовъ, для особыхъ порученій, состоящій по Арміи Полковникъ *Василевскій 1-й*, назначенъ Исправляющимъ должность Наказнаго Атамана Дунайскаго Казачьяго войска, съ состояніемъ по Кавалеріи. — Корпуса Корабельныхъ Инженеровъ Полковникъ *Стоке*, уволенъ отъ службы за болѣзнію, съ мундиромъ и пенсіономъ, на основаніи Устава 6-го Декабря 1827 года.

— Высочайшимъ Приказомъ, отъ 6 Февраля, Командиръ Симбирскаго Егерскаго полка, Полковникъ *фонъ Кауфманъ*, произведенъ за отличіе по службѣ въ Генераль-Маіоры, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады 1-й Пѣхотной дивизіи. Назначаются: Командиръ 2-й бригады 1-й Пѣхотной дивизіи, Генераль-Маіоръ *Боровскій*, состоятъ по Арміи; состоящій по Артиллеріи Полковникъ *Волженскій*, Начальникомъ Артиллерійскихъ Гарнизоновъ Финляндскаго Округа, съ оставленіемъ по Артиллеріи.

— Высочайшими Именными Указами, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Владиміра 3-й степени*, Флигель-Адъютантъ Его Императорскаго Величества, Старшій Адъютантъ Штаба Корпуса Жандармовъ, Кавалергардскаго Ея Величества полка Полковникъ *Львовъ*.

— Высочайшими Именными Указами, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами *Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава*: въ 24-й день минувшаго Января, въ воздаяніе отлично-усердной и ревностной службы, — *третьей степени*: Корпуса Жандармовъ Полковникъ *Ольшевскій 1-й*; въ 29-й день, Управляющій Канцеляріею Виленскаго Военнаго, Гродненскаго, Минскаго и Белостокскаго Генераль-Губернатора, Генераль-Адъютанта Князя Долгорукова, Надворный Совѣтникъ *Козловскій*, и Рѣвnickій Уѣздный Предводитель Дворянства, въ званіи Камеръ-Юнкера Графъ *Роклицкій*.

— Управляющему Временною Контрольною Комиссіею по части Артиллерійской и Инженерной, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику Князю *Лобанову-Ростовскому*, Всемилостивѣйше повелѣно быть Генераль-Контролеромъ Контрольнаго Департамента гражданскихъ отчетовъ, съ производствомъ ему содержанія, опредѣленнаго штатомъ.

— Управляющему Временною Контрольною Комиссіею для отчетовъ вѣдомства Путей Сообщенія, Дѣйствительному Статскому Совѣтнику *Апрѣлеву*,

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

W I L N O.

Дня 13 т. м. Виленскій Военный, Гродзенскій, Ми́нскі і Біа́лостокскі Генерал-Губернатор, Генерал-Адъютантъ *Хи́же До́лгоруковъ* выѣхалъ зъ St-Petersburga do Moskwy. (R. I.)

Sankt-Petersburg, dnia 15-go Lutego.

Przez Najwyższy Rozkaz dzienny, dnia 3-go Lutego, zostający przy Noworossyyskim i Bessarabskim Jenerał-Gubernatorze, Jenerał-Adjutancie Hrabi Woroncowie do szczególnych poleceń, liczący się w Armii Półkownik, *Wasilewski 1-szy*, назначенъ Sprawującym obowiązkiem Zarządzającego Atamana Dunayskiego Kozackiego woyska, z liczeniem się w Kawalerii. — Korpusu Okrętowych Inżynjerów Półkownik *Stoke*, z przyczyny choroby, uwolniony ze służby, z mundurem ipensyą, na ośnowie ustawy 6-go Grudnia 1827 roku.

— Przez Najwyższy Rozkaz dzienny, pod dniem 6 Lutego. Dowódzca Simbirskiego półku Strzelców, Półkownik *von Kauffman*, wyniesiony za odznaczenie się w służbie na Jenerał-Majora, z назначением Dowódcą 2-ey brygady 1-ey dywizyi pieszey. Назначени: Dowódzca 1-ey brygady 1-ey dywizyi pieszey, Jenerał-Major *Borowski*, liczyć się w Armii; liczący się w Artylleryi Półkownik *Wolzeński*, Naczelnikiem Garnizonów Artylleryi Okręgu Finlandzkiego, z pozostaniem w Artylleryi.

— Przez Najwyższe Imienne Ukazy, dane do Kapituły Rosyyskich Cesarzkich i Królewskich Orderów, Najłaskawiey mianowany Kawalerem *Orderu S. Włodzimierza 3-go stopnia*, Skrzydłowy Adjutant Jego Cesarzkiej Mości, Starszy Adjutant Sztabu Korpusu Zandarmów, półku Kawalergardów Najjaśniejszey Cesarzowej Jej Mości Półkownik *Lwow*.

— Przez Najwyższe Imienne Ukazy, dane do Kapituły Rosyyskich Cesarzkich i Królewskich Orderów, Najłaskawiey mianowani Kawalerami *Cesarzkiego i Królewskiego Orderu Sw. Stanisława*: dnia 24 zeszłego Stycznia, w nagrodę odznaczającej się gorliwością i stateczney służby; — *trzeciego stopnia*: Półkownik Korpusu Zandarmów *Olszewski 1-szy*; dnia 29, Zarządzający Kancellaryą Wileńskiego Wojennego, Grodzińskiego, Mińskiego i Białostockiego Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta *Хи́же До́лгорукова*, Radzca Dworu *Kozłowski*, i Rzeczycki Powiatowy Marszałek Dworzanstwa, Kamerjunker Hrabia *Rokicki*.

— Zarządzającemu Czasową Kommissyą Kontrolli w wydziale Artyleryyskim i Inżyniernym, Rzeczywiściemu Radzcy Stanu *Хи́же До́лгорукову-Ростовskiemu*, Najłaskawiey rozkazano byдъ Jenerał-Kontrollerem Departamentu Kontrolli cywilnych rachunków, z wydawaniem mu utrzymania, etatem naznaczonego.

— Zarządzającemu Czasową Kommissyą Kontrolli do rozrachunków wiedzy Dróg Kommunikacyi, Rzeczywiściemu Radzcy Stanu *Апріелеву*, Najłaskawiey rozказа-

— Государыня Императрица, удостоивъ Всемило-
стивѣйшаго принятія поднесенный Ея Величеству,
черезъ Г. Статсъ-Секретаря Н. М. Лонгинова, отъ
Титулярнаго Совѣтника Владимѣра *Строева*, экзем-
пляръ изданной имъ *Истории Петра Великаго, для
дѣтей*, и изъявивъ Высочайшее согласіе на прось-
бу его о дозволеніи принести въ даръ для заведеній,
состоящихъ подъ непосредственнымъ управленіемъ
и Августѣйшимъ покровительствомъ Ея Императо-
рскаго Величества, десять экземпляровъ той же кни-
ги, Всемилоствѣйшее соизволила пожаловать Г. *Строе-
ву* золотые часы. (Спб. В.)

Третьяго дня находящіяся въ Варшавѣ различныя войска утромъ собрались въ окрестности Млоцинь, гдѣ съ прибытіемъ Фельдмаршала Князя Варшавскаго, сопровождаемаго многочисленнымъ Штабомъ, начались военные маневры пѣхоты, и конницы изъ музульманскихъ полковъ. При сихъ дѣйствіяхъ прекраснаго войска, находился Маркграфъ Лондондерри, Генераль отъ кавалеріи Англійской арміи. По окончаніи отличныхъ маневровъ, Е. Свѣтл. Князь, Генералы, и Штабъ-Офицеры, отправились въ Вѣляны, гдѣ находилась также Княгиня Варшавская и знатныя Дамы. Потомъ слѣдовало обѣдъ, и при огняхъ все войско пировало съ веселыми пѣснями. (G. C.)

(A.P.S.Z.)

— Морскій Министръ вѣсть Офицерамъ флота запретишь имѣть кинжалы, какъ оружіе. Въ приказѣ по сему дѣлу сказано, что кинжалъ какъ оборони-

— NAYJAŚNIEJSZA CESARZOWA JEY MOŚĆ, uznawszy za
godne Naymiłościwszego przyjęcia, złożony NAYJAŚNIEY-
SZEY PANI, przez P. Sekretarza Stanu N. M. Łongino-
wa, od Radcy Honorowego Włodzimierza ~~Strójewa~~
exemplarz wydany przezeń *Historji Piotra Wielkie-
go dla dzieci*, i oświadczywszy NAYWYŻSZE zgodzenie
się na jego prośbę o dozwoleńie ofiarowania w darze
dla zakładów, zostających pod bezpośredniem zarządem i
opieką NAYJAŚNIEJSZEY CESARZOWEY JEY MOŚCI, dziesię-
ciu exemplarzy teyż książki, Nayłaskawiey raczyła u-
darować P. Strójewa złotym zegarkiem. (G. S. P.)

Zawczora wojska wszelkiewy broni, będące w Warszawie, od rana zbierały się w okolice Młocin, gdzie za przybyciem J.O. Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, otoczonego świetnym i licznym Sztabem, rozpoczęły się manewry wojenne, tak piechoty, jako też jazdy z półków Muzułmańskich. Na tych działaniach pięknego wojska, znajdował się Margrabia *London-derry*, Jenerał jazdy armii angielskiej. Po wzorowie wykonanych manewrach, Xiężę Jego Mość, Jenerałowie, Oficerowie Sztabu, udali się do Bielán, gdzie także znajdowała się Xiężna Jey Mość Warszawska i aaukomite Damy. Nastąpił obiad, a przy ogniskach całe wojsko biesiadowało śród wesołych śpiewów. (G. C.)

(A.P.S.Z.)

— Minister morski wszystkim oficerom marynarki zakazał noszenia puginatów. W rozkazie dziennym w tej rzeczy powiedziano, że puginat mało jest uży-

тельное оружіе мало употребительно, напротивъ имъ пользуются только въ порывахъ гнѣва. Вмѣстѣ съ тѣмъ Министръ извѣщаетъ, что адмиралтейскій Совѣтъ занимается теперь выборомъ такого оружія, которое было бы годно для морскихъ Офицеровъ.

— Адмиралъ *Russen* получилъ приказаніе въ началѣ будущаго мѣсяца возвратиться къ своему посту, ибо несогласіе между Султаномъ и Египетскимъ Пашею, дѣлаютъ необходимымъ присутствіе его въ Константинополѣ.

— Вчера распространился повсюду слухъ, что въ Бонѣ и Гуэльмѣ а также въ Оранѣ обнаружилась язва.

— Маршалъ *Сультъ* слегъ въ постель отъ жестокаго гриппа.

— Извѣстный Нѣмецкій писатель, Людвикъ *Берне*, послѣ кратковременной болѣзни вчера здѣсь скончался.

— Въ *Phare de Bayonne* содержится: „Въ Ирунъ 9-го ч. утромъ звонили во все колокола, въ знакъ радости по случаю взятія укрѣпленія Ларрага, лежащаго въ Наваррѣ между Тафалла и Мендегорріа. Карлисты утверждаютъ, что укрѣпленіе взято приступомъ а гарнизонъ достался въ плѣнъ.“

15-го Февраля.

Король давалъ вчера Маршалу *Жерару* и Генералу *Себастьяну* аудиенцію.

— Сегодня Е. В-во занимался попеременно, съ Министрами Иностраннѣхъ дѣлъ, Морскимъ, Финансовъ и Внутреннихъ Дѣлъ.

— Королевскимъ повелѣніемъ отъ 12-го ч. с. м. Генералъ-Лейтенантъ Графъ *Дамремонтъ*, начальникъ 3-й дивизіи войска, вмѣсто Маршала Графа *Клозеля*, наименованъ Генералъ-Губернаторомъ Французскихъ владѣній въ Сѣверной Африкѣ.

16-го Февраля.

Вчера вечеромъ принималъ Король Президентъ Палаты Перовъ и Палаты Депутатовъ и Графа *Монталиве*.

— Вчерашнее вечернее собраніе у Президента Совѣта, первое которое онъ у себя имѣлъ по своему выздоровленію, было чрезвычайно многочисленно. Было тамъ и много иностранныхъ дамъ, даже дамъ изъ предмѣстія Ст. Жерменъ. Герцогъ *Орлеанскій* пробылъ болѣе часа, и долго говорилъ съ Г. *Самъванди* о проектѣ закона, касательно раздѣленія судопроизводства. Князь *Таллейранъ*, который уже прежде обѣдалъ у Г. *Моле*, оставался до выхода Герцога *Орлеанскаго*. Старый дипломатъ преимущественно бесѣдовалъ съ Графами *Аппони* и *Паленомъ*. Главнымъ предметомъ разговора было отрѣшеніе Маршала *Клозеля*. Князь *Таллейранъ* кажется одобряетъ это.

— Герцогъ *Орлеанскій* отправилъ двухъ своихъ чиновниковъ двора въ Африку, чтобы купить для него, какъ слышно, нѣкоторое число, чистой породы арабскихъ лошадей.

— Тогда какъ всѣ заняты отрѣшеніемъ Маршала *Клозеля*, распространился слухъ, что Доктринеры стараются еще кого-то отрѣшить, но до сихъ поръ не объявляютъ. Говорятъ, что Г. *Дюпенъ* старшій, будетъ удаленъ отъ своей должности Генеральнаго Прокуратора Кассационнаго Суда. При значительномъ вліяніи Г. *Дюпена* на Палату Депутатовъ, слухъ сей много еще требуетъ подтвержденія.

— Процессъ *Менье* вѣроятно въ половинѣ будущаго мѣсяца, начатъ будетъ въ Судѣ Перовъ. Причиной сего отлагательства полагаютъ въ публикѣ, что *Менье* недавно важныя сдѣлалъ показанія, и между прочимъ объявилъ, что двое изъ друзей его (*Лаво* и *Лаказъ*, которые уже арестованы) бросали съ нимъ жребій, кто изъ нихъ долженъ сдѣлать нападеніе на Короля. Слышно, что оба они, въ процессѣ *Менье* будутъ представлены какъ соучастники.

— Всѣ почти Префекты прибываютъ попеременно въ Парижъ. Теперь находится уже ихъ здѣсь 25, а сегодня говорятъ о скоромъ прибытіи Г-на *Прейссака* Префекта Жиронскаго департамента. Слышно о новыхъ инструкціяхъ, которыя Министръ Внутреннихъ Дѣлъ сообщитъ словесно всѣмъ Префектамъ.

— Г. *Магнанъ* отвѣтственный издатель журнала, который недавно появился въ Парижѣ подъ назв.: „*le Populaire royaliste*“, вчера призванъ въ уголовный судъ и обвиненъ въ томъ, что въ двухъ статьяхъ перваго своего номера изъясняетъ желаніе и надежду низпровергнуть Правительство. Но онъ не явился и потому безъ доказательствъ присяжныхъ, онъ приговоренъ судомъ за неуваженіе, къ 6-мѣсячному аресту и денежной пенѣ въ 2,000 франковъ.

— На сегодняшней биржѣ какъ и прежде нѣсколько дней, особенно требовали акцій Бельгійскаго банка. Они съ недавняго времени возвысились почти до 120 фр. Также и на Испанскія ассигнаціи было много покупателей и они возвысились до 27½.

течнымъ, jako oръѣ obronny, lecz przeciwnie w tém tylko dogodny, ażeby użyć go w zapale gniewu. Minister uwiadamia przy tém, że Rada Admiralicji zajmuje się teraz wybraniem takiej broni, któraby była najstosownieyszą dla oficerów marynarki.

— Admiral *Roussin* miał otrzymać rozkaz do powrotu na swoje miejsce w początku przyszłego miesiąca, gdyż nieporozumienia między Sułtanem a Baszą Egiptem, czynią konieczną obecność jego w Konstantynopolu.

— Wczora rozbiegła się tu powszechna pogłoska, że w Bonie i Guelmie, a podług innych nawet w Oranie, wybuchnęła zaraza.

— Marszałek *Soult* mocno jest chory na grypę.

— Znajomy pisarz Niemiecki, Ludwik *Börne*, po krótkiej chorobie, skończył tu wczora życie.

— W *Phare de Bayonne* czytamy: „W Irun d. 9 rano dzwoniło we wszystkie dzwony, na znak radości ze wzięcia zamku Larraga, który jest położony w Nawarrze między Tafalla i Mendegorria. Karoliści bowiem utrzymują, iż zamek wzięty szturmem, a garnizon dostał się w niewolę.“

Dnia 15.

Król dawał wczora audyencyę Marszałkowi *Gérard* i Jenerałowi *Sebastiani*.

— Dzisiaj pracował Król kolejno z Ministrami spraw zewnętrznych, marynarki, skarbu i interesów wewnętrznych.

— Przez rozkaz Królewski d. 12 t. m., Jenerał-Porucznik Hrabia *Damremont*, dowódzca 8-ey dywizji woyskowej, na miejsce Marszałka Hrabia *Clauzel*, mianowany został Jeneralnym Gubernatorem francuzkich posiadłości w Afryce Północney.

Dnia 16.

Król wczora wieczorem przyjmował Prezydentów Izby Parów i Izby Deputowanych, oraz Hrabiego *Montalivet*.

— Wczoraysze zgromadzenie wieczorne u Prezydenta Rady, pierwsze, które miał po swém wyzdrowieniu, było nadzwyczaj liczne. Postrzegano tam wielką liczbę dam cudzoziemskich, a nawet dam z przedmieścia St. Germain. Xiążę *Orleański* bawił więcej godziny i długo rozmawiał z P. *Salvandy* o projekcie do prawa względem rozdzielenia władz sądowych. Xiążę *Talleyrand*, który pierwey już był na obiedzie u P. *Molé*, bawił do oddalenia się Xięcia *Orleańskiego*. Stary ten dyplomata, najwięcej rozmawiał z Hrabą *Appony* i Hrabą *Pahlen*. Głównym przedmiotem rozmowy było usunięcie od obowiązków Marszałka *Clauzel*. Zdaje się, iż Xiążę *Talleyrand* to pochwała.

— Xiążę *Orleans*, dwóch swoich urzędników domu, wysłał do Afryki, dla zakupienia dla niego, jak słychać, pewney liczby czysto Arabskich koni.

— Wtenczas, gdy jeszcze we wszystkich kołach zajmują się usunięciem od obowiązków Marszałka *Clauzel*, rozszerzyła się pogłoska, że doktrynerowie usiłują zrzucić inne usunięcie, o którym dotąd jeszcze nie wiadomo. Mówią bowiem o tém, że P. *Dupin* starszy, będzie uwolniony od swych obowiązków, jako Jeneralny Prokurator Sądu Kassacyjnego. Przy wielkim wpływie P. *Dupin* na Izbę Deputowanych, pogłoska ta wiele potrzebuje potwierdzenia.

— Process *Meuniego*, zapewne dopiero ku śródkowi przyszłego miesiąca wprowadzony będzie do Sądu Parów. Za przyczynę tego przeciągnięcia rozumieją w publiczności, że *Meunier* nie dawno ważne uczynił wyznania, a między innemi oświadczył, że dwaj jego przyjaciele (*Lavaux* i *Lacaze*, którzy już są uwięzieni), szli z nim na losy o to, kto z nich ma wykonać zamach na Króla. Mówią, iż dwaj ci ludzie będą stawieni, jako współwinowaycy w processie *Meuniego*.

— Wszyscy prawie Prefekci kolejno przybywają do Paryża. Teraz już 25 jest tu ich obecnych. Daisia donoszą o niezwłócznym przybyciu P. *Preissac*, Prefekta departamentu Gironde. Mówią o nowych instrukcyach, które Minister spraw wewnętrznych usunie chce udzielić wszystkim Prefektom.

— P. *Magnan*, odpowiedzialny wydawca dziennika, który nie dawno zaczął wychodzić w Paryżu pod t. „*le Populaire royaliste*“, powołany był wczora przed Sąd kryminalny, jako obwiniony, że w dwóch artykułach 1-go N-ru swojego dziennika, wyraża życzenie i nadzieję obalenia Rządu. Lecz się on nie stawił, i dla tego bez dowodów przysiężnych, skazany został przez Sąd *in contumaciam* na 6-miesięczny areszt i 2,000 fr. kary pieniężney.

— Na giełdzie dzisiejszey, jak i od dni kilku, szczególnie były poszukiwane akcyje banku Belgijskiego. Od niedawnego czasu podniosły się one na 120 fran. Również i na papiery hiszpańskie było wiele ochotników, i te podniosły się do 27½.

17-го Февраля.

Вчера Король принималъ Президента и Секретарей Палаты Депутатовъ, которые имѣли честь вручить Его Величеству принятый Палатою муниципальный законъ.

— Оппозиціонные журналы ставятъ въ вину Генералу Графу *Дамремону*, что онъ въ 1814 году, будучи Адъютантомъ Маршала *Мармонта* подписалъ сдачу Парижа.

— Менѣе, нежели въ два дни вода въ Сенѣ поднялась на шесть футовъ. Равнины ниже и выше Парижа опять затоплены.

— *Phare de Bayonne* содержитъ слѣдующую прокламацію Генерала *Эванса*: Воины! Скоро мы опять встретимся съ непріятелемъ, котораго уже побѣдили при Арлабанѣ, Бильбао, и подъ стѣнами сего города. Если ваше мужество и постоянство и при настоящемъ случаѣ останутся неизмѣнными тогда побѣда на сторонѣ Королевы *Изабеллы II* несомнительна. Вами предводительствуютъ опытные герои, которые прославились на полѣ битвы, и которые поведутъ васъ къ опасностямъ и славы. Я горжусь тѣмъ, что могу представить вамъ юнаго полководца, который до сихъ поръ знакомъ только съ побѣдою; судьба не измѣнитъ ему среди васъ. Испанцы и Англичане! Вы имѣете одно отечество, а отечество никогда не оставалось неблагодарнымъ. Ваши страданія, жертвы, храбрость будутъ вознаграждены. Обогранный кровію врагъ дѣлаетъ послѣднія усилія, чтобы поработить плодотворную Иберію. Но онъ скроется передъ вами стыдясь болѣе своего преступленія, нежели пораженія, и скоро Испанія, освобожденная вами, начнетъ благополучно свое поприще подъ скипетромъ Королевы *Изабеллы II*. Подвигъ вашъ, воины, великъ, но вы совершите его, и я горжусь быть вашимъ предводителемъ въ той увѣренности, что день битвы будетъ счастливейшимъ въ вашей жизни. Да здравствуетъ Королева! Санъ-Себастьянъ, 10 Февраля. (подписано) Леси *Эванс*.

Сверхъ того *Phare* содержитъ слѣдующее письмо изъ Санъ-Себастьяна отъ 10 Февраля: „Вчера Генераль *Эванс* собралъ всѣ войска находящіяся на линіи и составляющія корпусъ болѣе нежели 15,000; находящаяся теперь на линіи артиллерія могла бы замѣнить 50,000 армію. Войска въ самомъ лучшемъ состояніи и исполнены воодушевленія. По сему если Карлисты, какъ утверждаютъ, твердо рѣшились защищаться, то вѣроятно произойдетъ кровопролитное сраженіе. Полагать должно, что и Карлисты съ своей стороны не оставались недѣтельными. Четыре Наварскихъ баталіона заняли позицію при *Лекумберри*, на половинѣ пути между *Пампелоною* и *Толозою*; они пойдутъ къ одному изъ этихъ двухъ пунктовъ, когда Генераль *Сарсфилдъ* или армія Санъ-Себастьяна сдѣлаетъ нападеніе. Силы Карлистовъ собранныя въ *Гернани* и окрестностяхъ считаютъ до 14 баталіоновъ.“

— Въ одномъ письмѣ изъ Санъ-Жанъ-де-Луцъ отъ 12-го ч. сказано: „Генераль *Эванс* недавно обратился съ просьбою къ Генералу *Гариспе* испрашивая дозволенія помѣстить въ Французскомъ портѣ *Сокоа* известное число орудій и принадлежащихъ къ нимъ артиллеристовъ. Эти орудія будутъ отправлены въ *Бегобію*, для употребленія ихъ при нападеніи на *Ирунъ*. Генераль *Гариспе* по телеграфу сообщилъ о томъ въ Парижъ и получилъ въ отвѣтъ, что нѣтъ никакихъ препятствій къ исполненію желанія Генерала *Эванса*. И потому эту Англійскую артиллерію сегодня ожидаютъ въ *Сокоа*; въ теченіе пяти часовъ она пройдетъ чрезъ Французскую область и достигнетъ *Бегобіи*. Но это еще не все: Англійской эскадрѣ подъ предводительствомъ Лорда *Джона Гай* позволено занять позицію на водахъ Франціи ниже *Гендаи*.“

— На сегодняшней биржѣ требовали Испанскихъ ассигнацій, потому что получено извѣстіе о прибытіи дивизіи Генерала *Эванса* въ *Сокоа* и Генераль *Гариспе* далъ ей позволеніе пройти чрезъ Французскую область въ *Бегобію*. (A.P.S.Z.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 15-го Февраля.

Принцесса *Августа* по донесеніямъ лекарскихъ бюлетеней, выздоравливаетъ.

— Россійскій Уполномоченный при здѣшнемъ дворѣ Баронъ *Малтицъ*, нанялъ на два мѣсяца квартиру при улицѣ *Гельфъ-Мунъ*.

— Преемникомъ Адмирала Сиръ *И. Роля*, командовавшаго теперь эскадрою на Средиземномъ морѣ, и кончившаго срокъ службы, наименованъ Адмиралъ Сиръ *Р. Стопфордъ*; онъ выставитъ свой флагъ на линійномъ 104-пушечномъ кораблѣ *Принцесса Шарлотта*.

— Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ: „Въ Вашингтонѣ живутъ гораздо веселѣе, нежели обыкновенно

Дня 17.

Вчера przyjmowałъ Król Prezydenta i Sekretarzy Izby Deputowanych, którzy mieli szczęście podać J. Kr. Mości, przyjęte przez Izbę prawo municypalne.

— Dzienniki oppozycyjne zarzucają Jenerałowi Hrabiemu *Damremont*, jako przestępstwo to, iż on w roku 1814, będąc Adjutantem Marszałka *Marmont*, podpisał kapitulacyą Paryża.

— W niespełna dwóch dniach, woda na Sekwanie podniosła się prawie na sześć stop. Wyższe i niższe doliny Paryża znowu są zatopione.

— *Phare de Bayonne* zawiera następującą odezwę Jenerała *Evans*: „Żołnierze! Wkrótce uderzymy na tych, którzyśmy już zwyciężyli pod *Arlaban*, *Bilbao* i pod murami tego miasta. Wasz sposób myślenia, wasze mężstwo, i przy tej okoliczności nie omylą i wtenczas, zwycięstwo oręża Królowej *Isabelli II*, jest pewnem. Widzicie na czele was, mężów doświadczonych, którzy na polu bitwy stali się wielkimi, i którzy was powiodą, gdzie jest niebezpieczeństwo i sława. Chlubię się, iż wam przedstawić mogę młodego dowódcę, który dotąd nie znał, jak tylko zwycięstwo; te jego talenta, nie mogą się odmienić w pośród was. Hiszpani i Anglicy! Macie tylko jedną oyczyznę, a oyczyzna nigdy nie była niewdzięczną; wasze cierpienia, wasze ofiary, wasze mężstwo, będą nagrodzone. Krwią okryty nieprzyjaciel, czyni ostatnie usiłowanie dla ujarznienia żyłnej Iberyi. On się upokorzy przed wami, wstydząc się więcej swojego przestępstwa, jak swojej porażki, i wkrótce Hiszpania będzie nakoniec wolną, a wolną przez was, zacznie szczęśliwy zawód pod berłem Królowej *Isabelli II*. Zadanie wasze jest wielkie, żołnierze, lecz potraficie je wykonać, i gdy chlubię się z tego, że mogę stanąć na czele was, to to jest, iż wiem, że dzień bitwy będzie najpiękniejszym waszego życia. Niech żyje Królowa! San-Sebastian 10-go Lutego. (podp.) *Lacy Evans*.“

Oprócz tego *Phare* zawiera następujący list z St. Sebastian pod d. 10 Lutego: „Jenerał *Evans* wczora czynił przegląd wszystkich woysk, które się znajdują na linii, i które razem tworzą korpus więcej, jak 15,000 ludzi; znajdujące się teraz artyllerya, mogłaby nawet stanąć za 50,000 woyska. Woyska są w najlepszym stanie i dobrego ducha. Jeśli zatem Karoliści, jak utrzymują, mocne mają postanowienie bronięcia się, tedy walka zapewna będzie krwawą. Można rozumieć, że i Karoliści zeswey strony nie zostają w bezczynności. Cztery bataliony Nawarryjskie zajęły stanowisko na dolinie *Lecumberry*, która leży na połowie drogi, między *Pampeloną* a *Tolozą*; udadzą się więc one na jeden lub drugi z tych dwóch punktów, gdy Jenerał *Saarsfield*, albo woysko St. Sebastianu uderzy. Siły Karolistowskie, zgromadzone w *Hernani* i okolicach, podają na 14 batalionów.“

— W liście z Saint Jean de Luz pod d. 12 czytamy: „Jenerał *Evans* odniósł się przed niejakim czasem do Jenerała *Harispe*, dla wyjednania dozwoleń, umieścić w porcie francuzkim *Socoo* pewną liczbę dział z potrzebnymi do tego ludźmi. Działa te mają być wysłane do *Behobii*, ażeby mogły służyć przy uderzeniu na *Irun*. Jenerał *Evans* doniósł o tém żądaniu przez telegraf do Paryża i otrzymał odpowiedź, że nie przeszkadza dla udzielenia Jenerałowi *Evans* żadanego dozwoleń. Podług tego, artyllerya angielska dzisiaj oczekiwana jest do *Socoo*; musi więc ona przez pięć godzin przebywać granicę francuzką, dla dostania się do *Behobii*. Lecz to jeszcze nie wszystko; dozwolono bowiem eskadrze angielskiej pod dowództwem Lorda *John Hay*, zająć stanowisko na wodach francuzkich poniżej *Hendaye*.“

— Na dzisiejszej giełdzie poszukiwane były papieiry hiszpańskie, gdyż otrzymano wiadomość o przybyciu dywizyi Jenerała *Evans* do *Socoo*, i tenże otrzymał od Jenerała *Harispe* dozwoleń, przez francuzką granicę udać się do *Behobii*. (A.P.S.Z.)

BRYTANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 15-go Lutego.

Xiężniczka *Augusta*, podług biuletynów lekarskich, ma się lepiej.

— Baron *Maltitz* Pełnomocnik Rosyjski przy tutejszym dworze najął hotel w Half-Moon-Street, nadwamiesiące.

— Na następcę Sir *Josias Rowley*, który dowodzi teraz Angielską eskadrą na morzu Szródziemnem i którego termin służby wkrótce upływa, mianowany został Sir *Robert Stopford*; zaciągnie on swą banderę na 104 działowym okręcie liniowym *Xiężniczka Korolina*.

— W jednym z tutejszych dzienników czytamy: „W Washingtonie żyją nierównie weselej, aniżeli zwyczaj

полагаютъ. Президентъ не смотря на свою болѣзнь въ понедѣльникъ имѣлъ пріемъ и всѣ стремятся къ баламъ и вечернимъ забавамъ. Миссъ *Клифтонъ* прекраснѣйшая Американская актриса, вскружила головы многимъ Сенаторамъ и представителямъ (какъ говорятъ со стороны *Мартина ванъ Бурена*). Новаго Президента почитали всегда страстнымъ почитателемъ прекраснаго пола.

— *Globe* ложно уведомила, что совершеннолѣтїе Императора Бразилійскаго, наступитъ въ теченіе сего года. Императоръ какъ замѣчаютъ другіе здѣшніе журналы, достигнетъ 17-лѣтняго своего возраста не прежде какъ 2 Декабря 1842. По сему сестра его Инфантина *Донна Януарія*, 11-го Марта 1839 приметъ регентство, въ тотъ самый день когда прекращается регентство *Г-на Фежо*.

— *Times* уведомляетъ изъ Константинополя отъ 18-го Января: „Здѣсь все спокойно, и дѣла во всякомъ отношеніи гораздо лучше, нежели какъ было прежде. Зараза, слава Богу, начинается теперь значительно уменьшаться. О взятіи Англійскаго корабля *Vixen* перестали говорить, и кажется, что не только между Турецкимъ Правительствомъ и представителями иностранныхъ Державъ, но и между сими дипломатами господствуетъ совершенное согласіе. Французскій фрегатъ *Argus*, отправленный въ Черное море, чтобы смѣнить *Mensange*, только что оттуда возвратился. Капитанъ безъ затрудненія получилъ фирманъ для сей крейсировки. Это одно обстоятельство показываетъ уже хорошее состояніе политическихъ дѣлъ, тогда какъ за два предъ симъ года, отверженіе подобнаго желанія, запутало Европейскія Державы почти въ общую войну. Нынѣшнее полученіе фирмана, Французское и другія здѣшнія Посольства, почитаютъ весьма важнымъ преимуществомъ.“

17-го Февраля.

Въ семь году надѣются прекраснаго собранія. Въ Май ожидаютъ сюда опять нѣсколькихъ молодыхъ Нѣмецкихъ Принцевъ и надѣются, что Принцесса *Викторія* наконецъ сдѣлаетъ выборъ по собственному расположенію. Дворъ до 1-го Марта не прибудетъ въ Лондонъ.

— Неутомимый Сиръ *Андрю Эгню* 27-го Апрѣля опять намѣренъ предложить билъ въ нижнемъ Парламентѣ о почитаніи воскресныхъ дней.

— Въ Единбургѣ въ послѣднюю Пятницу, свирѣпствовалъ ужасный сѣверо-западный ураганъ, который нѣсколько часовъ такъ былъ силенъ, что пѣшеходы на улицахъ съ трудомъ могли удержаться на ногахъ. Въ 3 часа низвержена огромной величины печная труба на Единбургской сахарной фабрикѣ, имѣющая 110 фунт. вышины; она упала съ ужаснымъ громомъ на кровлю сосѣдняго дома и пробивъ верхніе своды пала во внутренніе покои, гдѣ была женщина съ троими дѣтьми, изъ коихъ 13-лѣтняя дѣвушка столь тяжело ушибена въ голову, что вскорѣ потомъ умерла. Двое другихъ только слегка ушибены, а женщина нисколько. Трубы и черепицы летали во всѣхъ мѣстахъ, а купцы должны были запереть свои лавки.

— Употребленіе горючаго газа для нагрѣванія, значительно начинается здѣсь распространяться. Подобныя заведенія учреждены уже по церквамъ и другимъ публичнымъ зданіямъ.

— По извѣстію *Morning Herald* составилось общество воздушнаго плаванія, основатели котораго предполагаютъ устроить величайшій шаръ, какой когда либо видѣли, для географическихъ открытій и другихъ ученыхъ изслѣдованій. Первое путешествіе должно быть въ Африку. (*A.P.S.Z.*)

Германія.

Кассель, 5-го Февраля.

Гриппъ распространился здѣсь чрезвычайно. Торговля и все внутреннее движеніе остановилось во всѣхъ почти частяхъ. Заперто нѣсколько лавокъ, конторъ и проч. потому что вездѣ есть больные. Суды и правительственныя власти едва могутъ производить дѣйствія. Герцогъ Правитель и два Министра слегли въ постель, почему неприводится министерскихъ совѣщаній. Для облегченія службы солдатамъ вездѣ уменьшены караулы. Въ театрѣ едва можно давать представленія. По болѣзни многихъ членовъ собравшихся теперь чиновъ, прошедшую пятницу не было сеймоваго засѣданія. Однимъ словомъ столько больныхъ, что улицы и прогулочныя мѣста совершенно пусты. Изъ другихъ городовъ мало кто прїѣзжаетъ, ибо во всей Сѣверной Германіи распространился гриппъ. Здѣсь по крайней мѣрѣ онъ не столь силенъ, и до сихъ поръ не много отъ него умерли.

— На дняхъ прибылъ сюда Прусскій Посланникъ

не разуміано. Президентъ, помимо своей слабости, въ понедѣльникъ давалъ покое, а всѣмъ дады до баловъ и вечорныхъ забавъ. Мисъ *Клифтонъ*, наипікнѣйшая Американская акторка, заняла wielu Senatorów i Reprezentantów (jak mówią ze strony Marcina van Buren). Nowoobranego Prezydenta uważają zawsze za gorliwego wielbiciela pięci piękney.

— *Globe* błędnie doniosła, że pełnoletność Cesarza Brazylijskiego nastąpi już w roku bieżącym. Cesarz, jak postrzegają inne tutejsze dzienniki, aż 2 Grudnia 1842 będzie miał lat 17 i wtenczas dopiero dójdzie zupełności. Dla tego siostra Infantka *Donna Januaria* 11 Marca 1839 obeymie regencyą, w którym to dniu ustaje regencya *P. Fejo*.

— *Times* donosi z Konstantynopola pod d. 18 Stycznia: „Wszystko tu spokojnie, i rzeczy w każdym względzie okazują się daleko pomyślniejszymi, jak przed niedawnym czasem. Zaraza, dzięki Opatrzności, teraz znacznie zaczyna się zmniejszać. O wzięciu okrętu Angielskiego *Vixen* nie mówią nic więcej, i zdaje się, że nie tylko między Rządem Tureckim a Reprezentantami Mocarstw zagranicznych, ale też między temi dyplomataми najlepsza panuje zgoda. Francuzka fregata *Argus*, która wysłana była na morze Czarne, dla zmniejszenia *Mesange*, właśnie zamtąd powróciła. Kapitan bez trudności otrzymał firman na tę podróż. Samo to jedno pokazuje już najlepszy stan interesów politycznych, ponieważ przed dwoma laty odrzucenie podobnego żądania, Mocarstwa Europejskie prawie w powszechną wwikłałoby wojnę. Teraźniejsze wydanie firmanu, uważane jest przez francuzkie, i inne tutejsze poselstwa jako bardzo ważny przykład pierwszeństwa.“

Dnia 17.

Spodziewają się w tym roku nader świetnego zebrań. W Maju oczekują tu znowu kilku młodych Niemieckich Xiążąt i cieszą się nadzieją, że Xiężniczka *Wiktorya* uczyni nakoniec wybor podług życzenia własnego serca. Dwór przed 1 Marca nieprzybędzie do Londynu.

— Niezmordowany Sir *Andrew Agnew*, d. 27 Kwietnia znowu chce podać bil do Izby Niższej względem ścisłego zachowywania dni niedzielnych.

— W Edymburgu w ostatni piątek miał miejsce mocny szturm z Południo-Zachodu, który, kilka godzin był tak gwałtowny, że idący na ulicach z trudnością utrzymać się mogli na nogach. O godzinie 3 obalony został ogromny komin na Edimburskiej fabryce cukrowej, mający 110 stop wysokości; ze straszliwym łoskotem spadł na dach domu sąsiedzkiego i przez stolowanie upadł do środka domu, gdzie była kobieta z trójgiem dziećmi, z których 13 letnia dziewczyna, tak ciężko uderzona została w głowę, że wkrótce potem umarła, dwoje innych bardzo lekko, a kobieta zgoła nieponiosła uszkodzenia. Kominy i dachówki latały wszędzie, a kupcy musieli zamykać swe sklepy.

— Użycie gazu palnego do ogrzewania, znacznie upowszechniać się tu zaczyna. Urządzenia podobne, zaprowadzono już po kościołach i wielu innych gmachach publicznych.

— Podług gazety *Morning Herald*, utworzyło się towarzystwo żeglugi napowietrznej, które chce zrobić największy balon, jaki mógł być kiedy widziany, dla czynienia doświadczeń naukowych. Ma być najpierw użyty w Afryce. (*A.P.S.Z.*)

Niemcy.

Kassel, 5-go Lutego.

Influenza rozszerzyła się tu nadzwyczajnie. Handel i cały ruch wewnętrzny ustał niemal we wszystkich stosunkach. Zamknięto kilka sklepów, kantorów i t. p., bo wszędzie chorzy. Sądy i kollegia rządowe, zaledwie czynnemi być mogą. Xiążę Regent i dwóch Ministrów, są złożeni chorobą, z powodu czego nie odbywają się narady Ministeryalne. Dla ulżenia w służbie wojskowym, pozmniejszano wszędzie warty. Natomiast zaledwie byli w stanie dawać przedstawienia. Dla słabości wielu członków, zgromadzonych właśnie stanów, zeszłego piątku nie miało miejsca posiedzenie seymowe. Stowem, tyle jest chorych, że ulice i spacerują z ludźmi ogołoczone i próżne. Z innych miast mało kto przybywa, bo całe Niemcy Północne są nawiedzone przez gryppę. Tu przynajmniej dosyć jest łagodny charakter tej choroby; dotąd nie wiele na nią ludzi umarło.

— W tych dniach przybył tu Poseł Pruski Baron

Баронъ *Каницъ* изъ Ганновера, гдѣ проживалъ нѣкоторое время для договоровъ съ тамошнимъ Правительствомъ на счетъ приступленія Ганновера къ таможенному торговому союзу, коего ходатайства будто также безуспѣшны, какъ и прежнія, которые отсюда были тамъ производимы. (G.C.)

Б Е Л Г І Я.

Брюссель, 16-го Февраля.

Литтиская газ. *Politique*, желаетъ ближайшихъ связей Бельгии съ Швейцаріею, которая ей кажется тѣмъ достойнѣе, что оба государства имѣютъ одинаковыя дѣла политическія и торговыя. *Politique* требуетъ назначенія Резидента при Фортортѣ, чтобы дружественныя отношенія существовавшія между обоими странами въ 17 столѣтіи опять могли возобновиться, что могло бы произвести благоприятное вліяніе на значительную уже торговлю Бельгии съ Швейцарскимъ Союзомъ. (A.P.S.Z.)

Д А Н І Я.

Копенгагенъ, 18-го Февраля.

Въ новѣйшемъ бюллетенѣ о состояніи здоровья Короля сказано: „Его Величество Король вчера по прежнему прохаживался по комнатамъ и прошлую ночь спалъ хорошо.“ По сему должно почитать неосновательными неблагоприятныя слухи, которые сообщены въ Нѣмецкихъ газетахъ. (A.P.S.Z.)

И Т А Л І Я.

Римъ, 11-го Февраля.

Diario доноситъ, что Папа украсилъ Ватиканъ новымъ Музеемъ, именно для Этрусскихъ древностей, который названъ *Григоріанскимъ* и открытъ 2-го ч. с. м.

Съ Италіанскихъ границъ 4-го Февраля.

Члены фамиліи Бонапартѣ живущіе въ Италіанскихъ областяхъ, и имѣющіе тамъ значительныя владѣнія, и именно въ Папской Области, со времени Страсбургскихъ происшествій, подвержены строжайшему надзору, нежели до сихъ поръ. Говорятъ даже, будто имъ намекнули, что желали бы чтобы они переселились въ другое Государство.

Неаполь, 8-го Февраля.

Ночью съ 5 на 6 ч. с. м. между 4 и 5 час. утра, произошелъ пожаръ въ Королевскомъ дворцѣ, а именно въ комнатахъ Королевы матери, который при сильномъ сѣверномъ вѣтрѣ вскорѣ обнялъ верхній этажъ занимаемый Графомъ *Сиракузскимъ*, и пока удалось остановить распространеніе пламени, и именно въ 2 часа пополудни, въ ту минуту, когда пожаръ угрожалъ Королевской церкви, онъ уже значительно произвелъ опустошенія. Та часть дворца гдѣ находятся комнаты Ихъ Велич., уцѣлѣла. Король при семъ случаѣ оказалъ дѣятельность и присутствіе духа, удивительнымъ образомъ. Заведши свою супругу въ безопасное мѣсто въ тронную залу, куда собрались всѣ члены Королевской фамиліи пробудившіеся отъ сна, Е. В., отправился туда, гдѣ распространился пожаръ, чтобы своими присутствіемъ поощрять дѣйствующихъ тамъ и управлять ихъ работами. — Ихъ Величества въ совершенномъ здоровьи, перешли со вчерашняго дня пополудни въ павильонъ *Шіатомонъ* а Королева мать съ младшими Принцами и Принцессами заняла дворецъ Принца *Селерискаго*. — Пожаръ, какъ догадываются, произошелъ по неосторожности одной изъ служащихъ Королевы матери, которая кажется оставила свѣчу при вѣществѣ удобно воспламеняемомъ. (G.C.)

Т У Р Ц І Я.

Константинополь, 25-го Января.

Султанъ издалъ строгія повелѣнія касательно правильнѣйшаго устройства пятикратныхъ молитвъ въ мечетяхъ. Нѣкоторые Хавасы (придворные служители) имѣютъ надзоръ за точнымъ исполненіемъ сего распоряженія.

— За нѣсколько предъ симъ дней привезена сюда добыча изъ прекращенной недавно войны съ начальникомъ Курдовъ *Ревендусъ Бемъ*; она состоитъ изъ 3 милліон. турец. піастровъ.

— Многихъ занимаетъ покража случившаяся въ домѣ Адмиралтейства. У Капитана Паши похищены три осыпанные брилантами украшенія, и изъ многихъ и строгихъ изслѣдованій выходитъ, что эту покражу должно приписать лицамъ находящимся во услуженіи *Ахмета-Паши*.

— Сего м. 23-го ч. въ Балатъ, части Константинополя населенной Евреями, произошелъ пожаръ, который истребилъ около ста домовъ и 60 купеческихъ лавокъ.

— Въ Сиріи происходило сильное землетрясеніе,

Canitz z Hannoveru, gdzie bawił przez czas niejaki dla układów z Rządem tamecznym, względem przystąpienia Hannoveru do celnego związku handlowego, ale usiłowania jego miały być bezskuteczne, podobnie jak poprzednie, które rząd były tamże czynione. (G.C.)

B E L G I A.

Bruxella, 16-go Lutego.

Leodyska gaz. *Politique* życzy bliższych związków Belgii z Szwajcaryą, które zdają się tѣm godniejszy żądania, że oba Państwa, mają jednolite polityczne i handlowe interesa. *Politique* żąda mianowania Rezydenta przy Vorortcie, ażeby stosunki przyjacielskie, które trwały między obu krajami w wieku 17, znowu mogły być zawiązane, co na znaczny już handel Belgii ze Związkiem Szwajcarskim, bezwątpienia mogłoby okazać wpływ pomyślny. (A.P.S.Z.)

D A N I A.

Kopenhaga, 18-go Lutego.

Najnowszy biuletyn o stanie zdrowia Króla tak brzmi: „J. K. Mość wczora, jak i poprzedzających dni, przechadzał się po swych pokojach; a przeszłej nocy używał dobrego wzmacniającego snu.“ — Zatem niepokojące pogłoski, jakie w niektórych gazetach Niemieckich znalazły przyjęcie, potrzeba uważać za bezzasadne. (A.P.S.Z.)

W Ł O S K I.

Rzym, dnia 11 Lutego.

Diario donosi, że Papież wzbogacił Watykan nowym muzeum, mianowicie co do starożytności etruskich, które nosi nazwę *Muzeum Gregoryńskiego* i d. 2 t. m. już otwarte zostało.

Od granic włoskich, d. 4 Lutego.

Członkowie rodziny Bonapartych w krajach Włoskich, i mający tamże, a mianowicie w Państwie Rzymskiem, bardzo znaczne dobra, są od czasu wypadków Strazburskich, ścisłej strzeżeni, niż dotąd bywało. Mówią nawet, że im dano do zrozumienia, iż widziano by chętnie, gdyby się przenieśli do innego kraju.

Neapol, 8 Lutego.

W nocy z 5 na 6 b. m., między godziną 4 a 5 rano, powstał ogień w pałacu Królewskim, a mianowicie w apartamentach Królowej matki, który przy mocnym wietrze północnym, w krótkim czasie ogarnął wyższe piętro, zamieszkane przez Hr. *Syrakuzy*, a nim zdołano położyć tam szeregieniu się płomieni, co nastąpiło dopiero o godzinie 2 z południa, w chwili, gdy pożar zagrażał kaplicy Królewskiej, tenże znaczne zrzadził już szkody. Tę część pałacu, gdzie są pokoje Króla i Królowej oszczędził ogień. Król Jmć okazał przy tém nieszczęśliwym zdarzeniu, czynność i przytomność umysłu godne zadziwienia. Odprowadziwszy N. Małżonkę swoją w miejsce bezpieczne do sali tronowej, gdzie się zebraли wszyscy Członkowie rodziny Królewskiej ze snu przebudzeni, pośpieszył tam, gdzie się pożar szerzył, ażeby obecnością swoją zachęcać ratujących i samemu kierować środkami gaszenia. — NN. Państwo, zostający w jak najlepszym stanie zdrowia, przenieśli się od dnia wczorajszego po południu, do pawilonu w *Chiatomone*, a Królowa, matka, z młodszemi Xiążętami i Xiężniczkami, zajęła pałac J. K. W. *Xięcia Salerno*. — Pożar, jak się domyślają, wszczął przez nieostrożność jednej z kobiet pokojowych Królowej matki, która podobno zostawiła świecę przy rzeczach łatwo się zapalających. (G.C.)

T U R C Y A.

Konstantynopol, d. 25 Stycznia.

Sułtan surowo wydał rozkazy względem regularniejszego odbywania pięciokrotowej modlitwy w meczetach. Niektórzy Chawassowie (studzy dworu), mają dozór około ścisłego wykonywania tego rozporządzenia.

— Przed kilką dniami przywieziono tu zdobycz z ostatniej ukończonej wojny z dowódcą Kurdów *Revendus Bejem*, składającą się ze trzech milionów tureckich piastrowъ.

— Wielką tu uwagę wzbudziła kradzież, popełniona w domu Admiralicji. U Kapudana-Baszy skradziono trzy ozdoby bogato brylantami osypane; z wielu bowiem ścisłych śledzeń okazuje się, że kradzież tę przypisać należy służącym *Ahmed-Baszy*.

— Dnia 23 t. m. w Balat, części Konstantynopola, zamieszkaney przez żydów, wybuchnął pożar, który zniszczył około sta domów i 60 sklepów kupieckich.

— W Syryi miało miejsce mocne trzęsienie ziemi,

которое особенно въ Табаріи и Зафедѣ, ужасныя причинило опустошенія. (A.P.S.Z.)

Войсковое Казачье училище въ Омскѣ.

Училище сие основано 1 Мая 1813 г. бывшимъ тогда Командиромъ войскъ 29 пѣхотной дивизіи Генералъ-Лейтенантомъ Глазенапомъ. Цѣль его была образованъ для 10 Казачьихъ полковъ и Конно-Артиллерійской Бригады достойныхъ Офицеровъ и урядниковъ, также людей для занятій письменными дѣлами въ Войсковой Канцеляріи. Сначала Училище учреждено было для 20 Воспитанниковъ, которыхъ надлежало содержать на счетъ войска, и для 10 — на счетъ ихъ родителей; однако въ томъ же году число Воспитанниковъ простиралось уже до 70 человекъ. На полное содержаніе Училища полагалось въ годъ 1,152 р. 81 коп. Сначала обучались въ немъ Числосчисанію, Арифметикѣ, и чтенію церковной и гражданской печати. Потомъ поступило 100 человекъ Воспитанниковъ и отпускалось уже на полное содержаніе Училища 3,500 р., а въ 1815 году считалось уже 180 Воспитанниковъ. Въ началѣ 1814 г. введено преподаваніе Алгебры, Геометріи, Французскаго и Нѣмецкаго языковъ, также краткой Священной Исторіи и пространнаго Катихизиса. Съ наступленіемъ 1815 г. всѣхъ Воспитанниковъ раздѣлили на 5 классовъ, и въ высшемъ классѣ стали преподавать: Артиллерию, Фортификацію, Черченіе и иллюминированіе артиллерійскихъ, фортификаціонныхъ и архитектурныхъ плановъ; также черченіе ситуаций перомъ. Въ прочихъ классахъ давалось энциклопедическое понятіе о всѣхъ Наукахъ; потомъ учрежденъ танцевальный классъ. Съ 24 Декабря того же года введено преподаваніе Русской Грамматики и Русской Исторіи. — Въ 1818 году заведенъ въ Училищѣ классъ изъ 24 Воспитанниковъ для обученія Ветеринарной Медицины; въ слѣдующемъ году начали обучать Рисовальному Искусству; а въ 1820 г. учрежденъ Инспекторъ классовъ. Воспитанниковъ тогда было уже 300 человекъ. Въ 1822 г. произведены изъ Воспитанниковъ въ Прапорщики и Хорунжіе 31 человекъ. Въ 1823 г. введено преподаваніе Русской Словесности, Всеобщей Исторіи и Географіи. Въ 1825 г. 9 Марта утверждены Государемъ Императоромъ Штаты этого Училища.

Нынѣ Войсковое Казачье Училище состоитъ подъ непосредственнымъ главнымъ начальствомъ Командира Отдѣльнаго Сибирскаго Корпуса; ближайшій Начальникъ его есть Директоръ (изъ военныхъ). Воспитанниковъ: 1 фельдфебель, 15 унтеръ-офицеровъ и 235 рядовыхъ, всего 250 человекъ. На годовое содержаніе Училища положено отъ Казны 50,000 руб. Всѣхъ учебныхъ пособій при Училищѣ нынѣ на 10,296 руб. 96 коп. (Жур. Мин. Народ. Просвѣщ.)

Фосфорность существъ органическихъ.

Фосфорность въ существахъ органическихъ — явленіе столь замѣчательное и, по видимому, столь несообразное съ другими органическими явленіями, что она во все времена поражала вниманіе Естественныхъ изыскателей и возбуждала ихъ размышленія. Ученый Германскій Физіологъ, Профессоръ Тидеманъ, приводитъ въ своей „Сравнительной Физіологіи“, весьма замѣчательныя изысканія по этому предмету и мы сообщаемъ ихъ здѣсь, потому что они содержать въ себѣ все что до нынѣ извѣстно объ этомъ любопытномъ явленіи.

Органическія тѣла могутъ свѣтиться во время своей жизни и послѣ смерти; но во всякомъ случаѣ фосфорность можетъ существовать въ нихъ только при извѣстной температурѣ; въ холодное время и въ сильную жаръ она исчезаетъ. Въ деревѣ особенно, въ корняхъ, которыхъ фосфорность бываетъ такъ часто замѣтна, когда они начинаютъ разлагаться, подъ вліяніемъ умеренной теплоты, сырости и слабаго доступа воздуха, ее тотчасъ можно уничтожить высушиваніемъ дерева или погруженіемъ его въ горячую воду. Тидеманъ полагаетъ, что при разложеніи дерева образуется чрезвычайно горючій органическій составъ углерода, водорода и кислорода, который, подобно фосфору, при обыкновенной температурѣ возгарается и издаетъ свѣтъ. Можетъ быть, въ этомъ участвуетъ нѣсколько и самый фосфоръ, потому что Г. Бюнетъ доказалъ, что зола нѣкоторыхъ породъ деревьевъ содержитъ въ себѣ фосфористую известь. Фосфорность гораздо чаще бываетъ замѣтна въ трупахъ животныхъ, чѣмъ въ растительныхъ веществахъ, лишенныхъ жизни. Извѣстно, какъ часто является она въ рыбахъ. Она обыкновенно начинается развиваться черезъ день или черезъ два дня послѣ смерти, когда тѣло подвержено дѣйствию сырости въ атмосферномъ воздухѣ или въ кислородѣ, при температурѣ отъ 12 до 18 градусова. Тогда

которые мѣшательствѣ въ Табаріи (Tiberias) и Сѣдѣ, окропные зрѣдѣли спустосzenia. (A.P.S.Z.)

Воyskowa Kozacka Szkoła w Omsku.

Школа та jest założona 1-go Maja 1813 r. przez byłego wówczas Dowódcę wojsk 29 dywizyi piechoty, Generał-Porucznika Glazenap. Miał on na celu kształcenie dla 10 kozackich półków i konno-artylleryyskiej brygady, dobrych Oficerów i Urzędników, tudzież ludzi dla zajęcia piśmionemmi sprawami w Kancellaryi Woyskowej. Naprzód szkoła była urządzona dla 20 uczniów, których utrzymywano kosztem Woyska, i dla 10 — kosztem ich rodziców; pomimo to jednak, w pierwszym roku założenia, liczba uczniów wynosiła już do 70 osób. Na zupełne utrzymanie szkoły, przeznaczono rocznie 1,152 r. 81 kop. Naprzód uczono w niej kaligrafii, arytmetyki i czytania druku cerkiewnego i zwyczajnego. Potém liczba ta wzrosła do 100 uczniów i wydawano już na zupełne utrzymanie szkoły 3,500 r., w roku zaś 1815 liczono już do 180 uczniów. Na początku 1814 roku, zaczęto uczyć Algebry, Geometrii, języka Francuzkiego i Niemieckiego, oraz krótkiej Historii Świętych i obszerniejszego Katechizmu. Za nauczycielem r. 1815, wszystkich uczniów podzielono na 5 klass. W wyższej klassie zaczęto wykładać: Artylleryę, Fortyfikacyę, rysunek i illuminowanie artylleryyskich, fortifikacyynych i architektonicznych planów; tudzież rysowanie sytuacji piórem. W dalszych klassach wykładano encyklopedyczną wiadomość o wszystkich naukach; wkrótce potém zaprowadzono klassę tańców. Od 24 Grudnia tegoż roku zaczęto wykładać Rosyyską Grammatykę i Rosyyską Historię. — Roku 1818 założono w szkole klassę ze 24 uczniów dla uczenia Weterynaryi; w roku następnym zaczęto uczyć sztuki rysowania, a w roku 1820 ustanowiono Inspektora klass. Było już naówczas uczniów 500. W roku 1822, 31 uczniów podniesiono do stopni praporczyków i chorążych. W r. 1823 zaczęto dawać Rosyyską Literaturę, Historię Powszeczną i Geografię. W r. 1825 9 Marca przez Cesarza Jego Mości utwierdzony został etat tej szkoły.

Teraz Woyskowa Kozacka Szkoła zostaje pod bezpośrednią Główną Zwierzchnością Dowódcy Oddzielnego Korpusu Sybirskiego; najbliższy jej Naczelnik jest Dyrektor (z woyskowych). Uczniów znajduje się: 1 feldfel, 15 podoficerów i 235 szeregowych, w ogóle 250 osób. Na roczne utrzymanie szkoły przeznaczono ze skarbu 50,000 rubli. Wszystkich pomocy naukowych przy szkole znajduje się teraz na 10,296 rub. 96 kop. (D. M. N. O.)

Fosforescencya Istot Organicznych.

Fosforescencya w istotach organicznych — zjawisko tak zajmujące i, na pozór, tak niezgodne z innemi zjawiskami organicznemi, przez długi czas stała się opor badaczom natury i pobudzała ich do rozważeń. Uczony Niemiecki Fyzjolog, Professor Tiedemann, przywodzi w swojej „Porównawczej Fyzjologii“, nader ciekawe w tym przedmiocie, badania; udzielamy więc je dla tego, iż zawierają w sobie to wszystko, co dotąd jest wiadomem o tym ciekawem zjawisku.

Ciała organiczne mogą wydawać światło w czasie swego życia, i po śmierci; lecz w każdym zdarzeniu fosforescencya w nich tylko może istnieć przy pewnej temperaturze, w czasie zaś zimnym i w mroźnym upale znika. Nadewszystko w drzewie, w korzeniach, których fosforescencya często bywa tak widoczna, kiedy te zaczynają huiwieć, pod wpływem umiarkowanego ciepła, wilgoci i małego przystępu powietrza, można ją natychmiast zniszczyć przez suszenie drzewa lub zanurzenie go w gorącej wodzie. Tiedemann mniema, iż w rozkładzie drzewa tworzy się nadzwyczaj palna organiczna kombinacya, złożona z węglika, wodorodu i kwasorodu, która, jak fosfor, w zwyczajnej temperaturze zapala się i wydaje światło. Może być że w tém działa nieco i sam fosfor, dlatego, iż P. Butin dowiódł, że popioł pewnych gatunków drzewa zawiera w sobie fosforan wapna. Fosforescencya daleko częściej bywa dostrzegana w trupach zwierząt, niżeli w istotach roślinnych, życia pozbawionych. Wiadomo, jak często objawia się ona w rybach. Fosforescencya zwyczajnie zaczyna rozwijać się przez jeden lub dwa dni po śmierci, kiedy ciało jest podległe działaniu wilgoci w powietrzu atmosfery lub w kwasorodzie, przy temperaturze od 12 do 18 stopni. Wtedy na rybie daje się widzieć istota rzadka, przezroczysta, kleyka, która, po upływie pewnego czasu, staje się twardą i świejącą. Fosfo-

на поверхности рыбы замѣчается вещество жидкое, прозрачное, клейкое, которое чрезъ нѣсколько времени дѣлается твердымъ и свѣтящимся. Это фосфорическое вещество можно смыть водою, которая тогда сама дѣлается свѣтящеюся.

Если рыбу положить въ стеклянный сосудъ съ водою, то на поверхности жидкости является свѣтлый кругъ. При потрясеніи воды она становится свѣтящеюся. Если вскипятить воду или удалить ее отъ соприкосновенія съ воздухомъ, свѣтъ исчезаетъ, но потомъ снова появляется, какъ скоро воздухъ достигаетъ до поверхности воды. Фосфорность прекращается, какъ скоро начинается зловонное разложение.

Фосфорность замѣчается также и у живыхъ существъ обоихъ царствъ. Многіе видѣли, что въ теплые и тихіе лѣтніе вечера свѣтъ отдѣляется въ видѣ искръ отъ цвѣтовъ нѣкоторыхъ растений, крестисалада, Индійской гвоздики и другихъ. Правда, что иные ученые сомнѣвались въ точности этого наблюденія и причина этой фосфорности доселѣ еще не извѣстна. Тидеманъ приписываетъ ее отдѣленію какого нибудь горючаго вещества, можетъ быть, летучаго масла, которое подъ вліяніемъ воздуха, подвергается нѣкотораго рода горѣнію. Говорятъ, что въ жаркіе, лѣтніе вечера, растение, извѣстное подъ названіемъ *dictamnus albus*, разливаетъ вокругъ себя атмосферу, которая возгарается, если поднести къ ней зажженную свѣчу и производить прекрасное голубое пламя.

Фосфорическія явленія замѣчаются во многихъ животныхъ, особенно изъ числа тѣхъ, которыя живутъ въ водѣ. Большая часть морскихъ животныхъ, растений, многіе ракообразныя, разные моллюски и нѣкоторыя рыбы издаютъ свѣтъ. Имъ даже приписываютъ фосфорность моря. Многія изъ насѣкомыхъ, живущихъ въ воздухѣ, также свѣтятся. Таковы нѣкоторые черви и насѣкомыя, въ числѣ которыхъ особенно замѣчательны извѣстные подъ названіемъ *Lampyrus noctiluca*.

Это насѣкомое издаетъ зеленовато-голубой свѣтъ, облекающій все его тѣло. Самецъ издаетъ свѣтъ не столь замѣтный и весьма слабо голубоватый. Свѣтъ самки свѣтляка приближается къ цвѣту топаза или аквамарина съ легкими зеленоватыми оттенками. Онъ дѣлается явственнымъ только при 50° F (*); тогда, при этомъ свѣтѣ можно рассмотреть часы. Свѣтъ самца того же самаго цвѣта, какъ и самки. Свѣтящаяся муха представляетъ двѣ степени свѣта. Иногда не столь сильный какъ у свѣтляка, но непрерывный; иногда ярко-голубой свѣтъ, но перемѣжающійся, похожій на блестящія, быстро потухающія искры. Это заставляетъ полагать, что на тѣлѣ свѣтящейся мухи есть перепонка, которая то открываетъ, то закрываетъ свѣтящійся органъ.

Фосфорность обыкновенно начинается съ сумерками; тогда появляются свѣтящіяся точки, которыя постепенно умножаются. Если насѣкомыя, до захождения солнца, заключены въ темномъ мѣстѣ, то начинаютъ свѣтиться за долго до сумерекъ. Если ихъ, во время фосфорности, выставляютъ на свѣтъ, сіяніе ихъ постепенно пропадаетъ, но въ темнотѣ опять появляется. Свѣтъ этихъ насѣкомыхъ пропадаетъ, какъ скоро день занимается; только два мѣста на послѣднемъ кольцѣ ихъ тѣла еще нѣсколько времени испускаютъ легкой свѣтъ. Макартней замѣтилъ, что насѣкомыя не свѣтятся вечеромъ, если днемъ не были подвергнуты дѣйствию солнечныхъ лучей.

Тидеманъ, рассмотрѣвъ съ величайшимъ вниманіемъ всѣ обстоятельства, подъ вліяніемъ которыхъ фосфорность обнаруживается, приписываетъ ее веществу, образуемому при измѣненіяхъ въ составѣ тѣла, сопровождающихъ жизнь, и думаетъ, что это вещество, по всей вѣроятности, отдѣляется особыми органами изъ массы мокроты. Эта жидкость, безъ сомнѣнія, содержитъ въ себѣ или фосфоръ, или другое подобное горючее вещество, которое соединяется съ кислородомъ воздуха или воды, подверженной его дѣйствию, и такимъ образомъ происходитъ отдѣленіе свѣта. Образованіе и отдѣленіе этого вещества принадлежитъ къ жизненнымъ отправленіямъ, которыя измѣняются, усиливаются или ослабѣваютъ отъ вліянія наружныхъ дѣйствителей, измѣняющихъ и самое проявленіе жизни животныхъ. Но фосфорность сама по себѣ не можетъ быть почитаема жизненнымъ отправленіемъ, потому что въ нѣкоторыхъ случаяхъ она продолжается нѣсколько дней послѣ смерти животного. Впрочемъ, почти утвердительно можно сказать, что существованіе этого явленія должно содѣйствовать сохраненію жизни животныхъ, въ которыхъ его замѣчаютъ. (A. B.)

рыцзю іѣ істотѣ можна змычъ водѣ, котѣра втѣды сама стаѣ сѣ свѣчащѣя.

Вложыwszy rybę do naczynia szklanego z wodą, na powierzchni płynu ukazuje się światły krąg. Za skłóceniem, woda staje się świecąca. Jeżeli woda zawre lub będzie zabezpieczoną od przystępu powietrza, tedy światło znika, lecz potem znowu się zjawia, skoro tylko powietrze dochodzi do powierzchni wody. Fosforescencya ta znika, skoro się rozpoczyna z nieprzyjemnym zapachem rozkład.

Fosforescencya daje się tak że postrzegać i w istotach żyjących obu królestw. Wielu widziało, iż w czasie ciepłych i spokojnych letnich wieczorów, światło oddziela się w postaci iskieł od kwiatów pewnych roślin: Nasturcji indyjskiej (*Tropeolum majus*), Axamitek (*Tagetes*) i innych. Prawda, że niektórzy uczeni wąpili o rzeczywistości tego fenomenu, i przyczyna tego świecenia się dotąd jeszcze nie jest wiadomą. Tiedeman przypisuje ją oddzielaniu się jakiejs palney istoty, bydz może, lotnego oleju, który pod wpływem powietrza, ulega pewnemu rodzajowi palenia się. Mówią, iż w gorące letnie wieczory, roślina, znajoma pod nazwaniem Dyptanu białego (*Dictamnus albus*), rozlewa naokoło siebie atmosferę, która się zapala, jeżeli będzie podniesiona ku niej zapalona świeca, i wydaje piękny błękitny płomień.

Zjawiska Fosforescencyi postrzegają się w wielu zwierzętach, szczególniej z liczby tych, które żyją w wodzie. Większa część morskich zwierzo-krzewow, wiele skorupiaków, rozmaite mięczaki i niektóre ryby wydają światło. Im nawet przypisują fosforescencyę miorza mianowicie mięczakowi: *Nereis noctiluca*. Wiele z owadów, w powietrzu żyjących, także świeci. Takimi są niektóre robaki i owady, a między niemi najbardziej zasługuje na uwagę Robaczek świętojański (*Lampyrus noctiluca* i *splendidula*).

Owad ten wydaje zielonawo-błękitne światło, okrywające całe jego ciało. Samca światło nie tak widzialne i bardzo słabo-błękitnawe, światło samicy świętojańskiego robaczka zbliża się do koloru Topazu lub Akwamarynu ze słabemi zielonawemi odcieniami. Staje się ono widocznem tylko przy 50° F (*); przytém światło można na zegarku widzieć godzinę. Światło samca jest tegoż samego koloru, co i samicy. Sprzążyk świecący (*Elatér noctilucus*) wydaje dwa stopnie światła, niekiedy nie tak mocne, jak u świetlika, lecz nieustające, czasem mocno błękitne, podobne do błyszczących, prędko gasnących iskieł. To daje powód do mniemanія, iż ha cieło jego jest błonka, która już to odkrywa, już zakrywa, świecący się organ.

Fosforescencya zwyczajnie zaczyna się o zmroku; ukazują się wtedy świecące punkta, które stopniami się pomnażają. Jeżeli owady do zachodu słońca znajdują się w ciemnem miejscu, tedy zaczynają świecić wcześniej przed zmrokiem. Jeśli je, w czasie fosforescencyi, wystawimy na światło, świecenie się ich stopniowie znika, lecz w ciemności znowu się zjawia. Światło tych owadów wcześniej przede dniem znika; dwa tylko miejsca na ostatnim pierścieniu ich ciała przez czas niejaki jeszcze wydają słabe światło. Makartney dostrzegł, że owady nie świecą wieczorem, jeżeli we dnie nie były wystawione na działanie słonecznych promieni.

Tiedeman, rozpatrzywszy z największą uwagą wszystkie okoliczności, pod których wpływem fosforescencya się objawia, przypisuje ją materji, tworzącej się przy odmianach w składzie ciała, towarzyszących życiu, i mniema, że ta materja, nappewniey oddziela się osobnemi organami z masy wilgoci. Płyn ten, bez wątpienia, zawiera w sobie, albo fosfor, albo inną podobnież palną istotę, która łączy się z kwasorodem powietrza lub wody, jego działaniu uległey, i to jest przyczyną oddzielania się światła. Formowanie się i oddzielanie tej materji należy do funkcji życia, które odmieniają się, wzmagają lub słabiej, od wpływu zewnętrznych działaczy, odmieniających samo nawet objawienie życia zwierząt. Ale fosforescencya sama przez się nie może bydz uważana za funkcją żywotną, dla tego, że w niektórych zdarzeniach trwa ona przez dni kilka, nawet po śmierci zwierzęcia. Zresztą, prawie z pewnością można powiedzieć, że bytność tego zjawiska musi dopomagać do utrzymania życia tych zwierząt, w których się spostrzega. (G. A.)

*) Конечно, Фаренгейтова термометра. Ред.

*) Rozumie się podług termometru Fahrenheita.